

Velddocument: Visbestandopnames Albertkanaal 2017

(Gerlinde Van Thuyne en Linde Galle)

We visten het Albertkanaal af van 27 tot en met 29 september 2017. We bemonsterde 9 locaties, waarvan 7 locaties met fuiken en twee locaties door middel van elektrovisserij.

Tabel 1 Situering van de staalnameplaatsen

Nummer	Lambert-X	Lambert-Y	Waterloop	Gemeente	Omschrijving
10020050	242318	166670	ALBERTKANAAL	Riemst	Grens met Wallonië
10120050	239526	175056	ALBERTKANAAL	Lanaken	Montaigneweg
10120115	234529	176571	ALBERTKANAAL	Bilzen	plasberm (paaiplaats) aan de zuidelijke oever van het Albertkanaal
10120125	228827	182034	ALBERTKANAAL	Genk	Langerlo, kolenhaven
10120220	207904	195380	ALBERTKANAAL	Beringen	Bassin
10120225	207932	195757	ALBERTKANAAL	Beringen	Tervant, dok RO
10220050	197918	199922	ALBERTKANAAL	Meerhout	Brug Kiezel
10320100	176013	207885	ALBERTKANAAL	Grobbendonk	Bouwel
10320130	163907	211906	ALBERTKANAAL	Ranst	Tegenover het waterzuiveringsstation

Tabel 2 Specificaties van de uitgevoerde afvissingen

Nummer	Datum	Beviste afstand/duur	Bevissingsmethode
10020050	in 26-09-17 uit 28-09-17	2 dagen	2 schietfuiken (RO+LO)
10120050	in 26-09-17 uit 28-09-17	2 dagen	2 schietfuiken (RO+LO)
10120115	29-09-17	70 m in plasberm (aangelegde paaiplaats voor vissen)	Elektrovisserij van op de boot met twee elektroden
10120125	in 26-09-17 uit 28-09-17	2 dagen	2 schietfuiken (RO+LO)
10120220	in 25-09-17	2 dagen	2 schietfuiken (RO+LO)

	uit 27-09-17		
10120225	29-09-17	390 m RO in de kolenhaven	Elektrovisserij van op de boot met twee elektroden
10220050	in 25-09-17 uit 27-09-17	2 dagen	2 schietfuike (RO+LO)
10320100	in 25-09-17 uit 27-09-17	2 dagen	2 schietfuike (RO+LO)
10320130	in 25-09-17 uit 27-09-17	2 dagen	2 schietfuike (RO)

Tabel 3 Fysische en chemische metingen: pH, zuurstofconcentratie (O₂ in mg/l), temperatuur (T in °C) en conductiviteit (Cond in µS/cm)

Nummer	pH	O ₂ (mg/l)	T(°C)	cond(µs/cm)
10020050	8,04	8,25	18,6	393
10120050	8,45	11,05	17,8	389
10120115	7,98	8,18	18,6	416
10120125	7,84	7,77	17,3	571
10120220	8,14	9,24	17,9	558
10120225	8,11	9,42	17	541
10220050	8,34	10,9	16,7	544
10320100	8,08	9,89	16,9	508
10320130	8,16	9,8	16,3	548

Tabel 4 Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten op de verschillende locaties (met * gevangen met elektrovisserij en + gevangen met fuikvisserij)

Nummer	alver	baars	bittervoorn	blankvoorn	brasem	giebel	Kesslergrondel	marm grondel	paling	pos	rietvoorn	snoek	snoekbaars	winde	zeelt	zonnebaars	zwartbekgrondel	Totaal
10020050		+		+					+	+			+				+	6
10120050		+		+					+				+				+	5
10120115	*	*	*	*	*	*		*			*	*			*	*	*	12
10120125		+		+					+				+				+	5
10120220		+		+					+	+			+				+	6
10120225	*	*		*			*		*					*			*	7
10220050		+			+				+				+				+	5
10320100		+		+					+	+			+				+	6
10320130		+		+					+								+	4

Tabel 5 Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats uitgedrukt in CPUE (elektrisch in G/100 m en N/100 m en fuiken in G/fuikdag en N/fuikdag met G = gewicht in g en N = aantal)

10020050	G/fuikdag		2534,58		271,06					303,57	6,58			218,8				296,94	3631,53
fuiken	N/fuikdag		92		5,25					0,5	0,25			3,5				23,75	125,25
10120050	G/fuikdag		1818,88		271,27					350,86				691,25				97,78	3230,04
fuiken	N/fuikdag		26,5		4,25					1,5				2,75				7,75	42,75
10120115	G/100m	3,71	560,71	171,71	6494,43	4,86	1191		37			19,71	886,86			256,43	70,14	64,71	9761,27
elektrisch	N/100m	1,43	17,14	58,57	1211,43	1,43	94,29		37,14			5,71	1,43			1,43	37,14	15,71	1482,85
10120125	G/fuikdag		1504,49		59,25					1367,78				813,81				64,81	3810,14
fuiken	N/fuikdag		50,75		2					1				4				5,75	63,5
10120220	G/fuikdag		99,86		91,87					2385,63	1,27			29,99				28,2	2636,82
fuiken	N/fuikdag		6		1,25					7,25	0,25			2,25				2,75	19,75
10120225	G/100m	0,49	2,36		306,56			2,67		250,82					38,44			61,03	662,37
elektrisch	N/100m	0,26	0,51		101,54			0,26		1,79					3,33			30,26	137,95
10220050	G/fuikdag		218,94			618,94				782,12				1612,27				9,55	3241,82
fuiken	N/fuikdag		2,75			0,5				3,25				1				0,75	8,25
10320100	G/fuikdag		438,84		190,98					957,95	0,7			278,32				1,23	1868,02
fuiken	N/fuikdag		6		6					2,5	0,25			3				0,25	18
10320130	G/fuikdag		649,46		4,13					3955,17								21,97	4630,73
fuiken	N/fuikdag		7,75		0,5					21,25								2	31,5

Kesslergrondel

marmgrondel

paling

pos

rietvoorn

snoek

snoekbaars

winde

zeelt

zonnebaars

zwartbekgrondel

Totaal

Tabel 6 Overzichtstabel van de totale vangsten op het kanaal met per soort: de geviste aantallen (N) met fuiken (f), elektrisch (e) en totaal (tot), de aantalpercentages (N%), de geviste biomassa (G in g) en de gewichtspercentages (G%).

Vissoort	Ne	Nf	Ntot	N%	Ge	Gf	Gtot	G%
alver	2	0	2	0,07	4,5	0	4,5	< 0,01
baars	14	767	781	27,38	401,7	29060,1	29461,8	28,95
bittervoorn	41	0	41	1,44	120,2	0	120,2	0,12
blankvoorn	1244	77	1321	46,32	5741,7	3554,4	9296,1	9,13
brasem	1	2	3	0,11	3,4	2475,8	2479,2	2,44
giebel	66	0	66	2,31	833,7	0	833,7	0,82
Kesslergrondel	1	0	1	0,04	10,4	0	10,4	0,01
marmergroundel	26	0	26	0,91	25,9	0	25,9	0,03
paling	7	149	156	5,47	978,2	40412,5	41390,7	40,67
pos	0	3	3	0,11	0	34,2	34,2	0,03
rietvoorn	4	0	4	0,14	13,8	0	13,8	0,01
snoek	1	0	1	0,04	620,8	0	620,8	0,61
snoekbaars	0	66	66	2,31	0	14577,9	14577,9	14,32
winde	13	0	13	0,46	149,9	0	149,9	0,15
zeelt	1	0	1	0,04	179,5	0	179,5	0,18
zonnebaars	26	0	26	0,91	49,1	0	49,1	0,05
zwartbekgrondel	129	172	301	10,55	283,3	2081,8	2365,1	2,32

Bespreking

Het Albertkanaal werd op 9 locaties bemonsterd met fuiken of elektrisch.

In totaal werden er 17 soorten gevangen waaronder de 3 ponto-kaspische grondelsoorten (Kesslergrondel, marmergroundel en zwarbekgrondel) die sinds 2010 in Vlaanderen worden gevangen. De overige gevangen soorten zijn: alver, baars, de beschermde bittervoorn, blankvoorn, brasem, giebel, paling, pos, rietvoorn, snoek, snoekbaars, winde, zeelt en zonnebaars.

In totaal werden over de ganse lengte van het kanaal met verschillende technieken 2812 vissen gevangen met een totaal gewicht van ongeveer 102 kg. Qua aantallen domineren blankvoorn met een aantalpercentage van 46% gevolgd door baars met 27% en zwartbekgrondel (11%). De overige soorten maken elke $\leq 5\%$ van de totale vangstaantallen uit. Qua biomassa is paling met zijn gewichtspercentage van 41% dominant gevolgd door baars (29%) en snoekbaars (14%).

De roofvisstand op het kanaal bestaat voornamelijk uit snoekbaarzen en grotere baarzen (>20 cm). Van snoek werd slechts 1 exemplaar gevangen.

Zwartbekgrondel en Kesslergrondel werd voor het eerst aangetroffen in het Albertkanaal in 2012. In deze campagne vinggen we 301 zwartbekgrondels en is daarmee de derde meest gevangen soort op het kanaal. Het is ook opmerkelijk dat deze soort over de ganse lengte van het kanaal wordt gevangen. Van Kesslergrondel vinggen we in deze campagne slechts één exemplaar. Marm grondel werd pas sinds deze campagne op het kanaal gevangen, we vinggen 26 stuks.

De soortendiversiteit varieert van 4 tot 12 soorten met een gemiddelde van 6,2 soorten.

Er werd slechts op twee locaties elektrisch gevestigd. De oevers van het Albertkanaal bestaan hoofdzakelijk uit rechte betonnen oevers. Deze oevers zijn zeer moeilijk elektrisch te bemonsteren. We hebben ons dus beperkt tot twee locaties. Eén locatie ter hoogte van de plasberm te Bilzen. Daar werd een deel van het kanaal aangelegd als paaiplaats. Hier werd bijna 10kg vis/100 m gevangen. Dit zijn zeer hoge vangsten. De densiteiten zijn wellicht nog hoger want net omdat er zoveel vis zat kon niet alles afgevangen worden. De paaiplaats heeft dus zeker zijn doel niet gemist. De tweede locatie dat elektrisch werd afgevestigd bevond zich ter hoogte van de kolenhaven. Een deel van de oever is hier versterkt met schanskorven en beter te bevissen dan een betonnen oever. Hier vinggen we slechts 660 g/100m. Dit is een lage vangst.

De vangsten met de fuiken zijn minder afhankelijk van oeverstructuren. In alle fuiken werd er vis gevangen. De fuikvangsten variëren tussen 1870 en 4630 g/fuikdag met een gemiddelde van 3293 g/fuikdag.). Op basis van de vangstindeling in kwartielen van eerder elektrisch bemonsterde kanalen wijzen deze waarden op 'goede vangsten'. In 2008 bevisten we het Albertkanaal ook vrij uitgebreid met fuiken. De vangsten waren toen heel wat lager.

Met de gebruikte technieken konden geen densiteitsschattingen worden bekomen. Toch geven de CPUE waarden een idee over visdensiteiten in het kanaal. De CPUE-waarden op de meeste plaatsen voor de fuikvisserij wijzen, een beetje verrassend, op de aanwezigheid van goede visdensiteiten en dit in tegenstelling met de vangsten van 2008. Het Albertkanaal heeft de reputatie van lage visdensiteiten te bevatten.

Aan de hand van de resultaten werd ook de visindex of Ecologische Kwaliteits ratio (EQR) berekend. Deze scoort 0,51 en valt hiermee in de klasse 'matige kwaliteit'. In 2008 berekenden we een waarde van 0,24 wat wees op een 'slechte kwaliteit'. De vangsten zijn dan ook aanzienlijk hoger dan in 2008.

Naast vis, troffen we ook Amerikaanse rivierkreeftjes en zoetwatergarnalen aan.

We merken op dat het Albertkanaal een moeilijk af te vissen kanaal blijft gezien de betonnen oevers en het feit dat het een druk bevaren water is.

Samenvattend:

Het Albertkanaal is een kanaal dat anno 2017 minstens 17 soorten herbergt. Naar vissamenstelling toe zijn het de soorten blankvoorn, baars, paling en zwartbekgrondel die domineren. De CPUE-waarden op de meeste plaatsen voor de fuikvisserij (en elektrovisserij ter hoogte van de paaiplaats) wijzen op de aanwezigheid van eerder goede visdensiteiten, zeker voor een dergelijk groot druk bevaren kanaal. De EQR wijst op een 'matige toestand'. De aanwezigheid van veel vis in de plasberm toont aan dat de aanleg van dergelijke plaatsen (waar vissen beschutting vinden, zich

kunnen voortplanten en opgroeien) een grote meerwaarde bieden in kanalen. Zeker in kanalen die druk bevaren worden en vissen bijna continu verstoord worden.

Opvallend is de recente kolonisatie van de invasieve soorten marmergrondel, Kesslergrondel en vooral zwartbekgrondel op het kanaal. Van Kesslergrondel vingen we slechts één exemplaar, maar van zwartbekgrondel is de toename en uitbreiding enorm. Marmergrondel werd dan weer pas in deze campagne voor het eerst gevangen. Door concurrentie om voedsel en geschikte leefruimte zouden deze invasieve vissoort inheemse, bodembewonende soorten kunnen verdrijven.